

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

5. јун 2008. године
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

МИШЉЕЊЕ и ПРЕПОРУКА

Грађани Србије старији од десет (10) година живота имају право, а грађани старији од 16 година право и дужност да поседују личну карту (Закон о личној карти, „Сл. гласник РС“, бр. 62/06).

У образац личне карте, између осталог, уписују се и „слике биометријских података имаоца те исправе (фотографија, отисак прста и потпис)“, а образац садржи и „простор за контактни микроконтролор (ЧИП) и простор за машински читљиву зону за потребе аутоматског читавања података, у који се уносе сви видљиви подаци на личној карти, као и подаци о држављанству, пребивалишту и адреси стана њеног имаоца и јединствени матични број његових родитеља.“

„Чип“ се може уградити у личну карту само на основу **изричите сагласности** лица коме се издаје нова лична карта (Уредба о упису података у образац личне карте, „Службени гласник РС“, бр. 4/07).

Увођење личних карата са биометријским подацима, у складу са Законом, један је од начина модернизације и унапређења рада органа управе у Републици Србији, у циљу бржег и делотворнијег остваривања и заштите права грађана.

Истовремено, прикупљање, обрада, коришћење и чување биометријских података су појаве које се из мноштва разлога налазе у жижи интересовања савременог друштва. Примена биометријске технологије несумњиво олакшава спровођење закона, борбу против тероризма и организованог криминала али и покреће бројна питања у везана за заштиту од евентуалних кршења људских права, односно могућности злоупотребе.

Познато је да Република Србија у овом моменту нема савремене прописе о заштити података о личности, нити о поступању са осетљивим подацима. Домаћем правном систему, дакле, недостају прописи потребни да уравнотеже захтеве за повећањем ефикасности у заштити права, и захтеве за спречавањем злоупотребе података у поседу државе.

У таквој фактичкој ситуацији, Уредбом о упису података у образац личне карте, грађанима је дато да, на основу сопвених приоритета и уверења, одлуче о уградњи контактнoг микропроцесора у своју личну карту.

Време и пракса ће показати да ли ће уношење оваквог елемента добровољности у материју јавних исправа бити прихваћено као квалитетно решење питања о биометријским подацима и чипу у личној карти, као документу који су грађани Србије, за разлику од грађана велике већине других европских држава, обавезни да носе са собом.

Међутим, предуслов сваке добровољности, односно суштинског остваривања права на избор, јесте потпуна и благовремена информисаност грађана о томе да имају право избора, као и информисаност о сагледивим могућим последицама њихове одлуке. Државни органи који грађане стављају у ситуацију да се одреде да ли ће њихова лична карта садржати чип, дужни су грађанима обезбедити обе врсте информација.

Неопходно је и доношење прописа о заштити личних података и поступању са осетљивим подацима, како би био створен уравнотежен правни оквир у овој области.

Полазећи од своје Уставом и Законом утврђене надлежности да давањем савета и мишљења делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права, а имајући у виду делокруг Министарства унутрашњих послова, Заштитник грађана даје препоруку овом органу да:

1. утврди текст обавештења којим ће на разумљив начин грађани који подnose захтев за издавање личне карте бити информисани о свом праву да у личној карти имају или немају контактни микроконтролор (чип).
2. обезбеди да обавештења из претходног става препоруке буду видно истакнута (у писаном облику, на језицима и писмима у службеној употреби у месту у коме се захтев предаје) у свим службеним просторијама Министарства у којима грађани подnose захтеве за издавање личне карте и на другим местима где се налазе сличне информације, укључујући и електронске презентације Министарства и његових организационих јединица.
3. обезбеди да при пријему захтева за издавање личне карте, радник(ца) Министарства унутрашњих послова који ради на пријему захтева, усмено обавести подносиоца захтева о праву да одлучи да ли ће његова/њена лична карта садржати чип, затражи од грађанина да се о томе изјасни, и забелешку о томе унесе у списе предмета.
4. уколико се тражи издавање личне карте малолетној особи између 10 и 16 година старости (дете), поред изјашњења дететових законских заступника потребно је прибавити и изјашњење детета о томе да ли жели да његова/њена лична карта садржи чип. Уколико се изјашњења детета и његових законских заступника (оба, ако их је двоје) не слажу, чип не треба уносити у личну карту.

У складу са чл. 31. ст. 3. Закона о Заштитнику грађана, Министарство унутрашњих послова обавестиће овај орган најкасније у року од 60 дана од дана добијања препоруке о томе да ли је и како поступило по препоруци, односно о разлозима због којих то, евентуално, није учињено.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић, с.р.